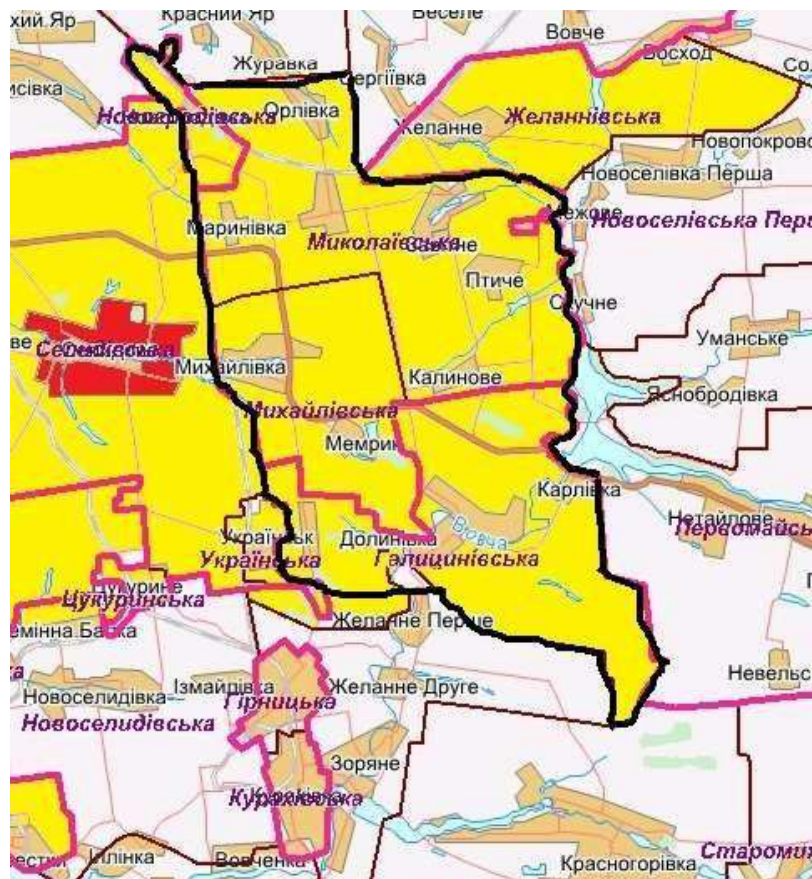

СЕО-2025

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НОВОГРОДІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2025 РІК

Новгородівська міська
територіальна громада
СЕО-2024

ЗМІСТ

	Вступ	3
1	Зміст та основні цілі Програми економічного та соціального розвитку Новгородівської міської територіальної громади на 2023 рік, її зв'язок з іншими документами державного планування	4
2	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо Програму не буде затверджено	6
3	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	27
4	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	31
5	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми	32
6	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	34
7	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми	36
8	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення	37
9	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ПСЕР для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	38
10	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	40
11	Резюме	40
	Список використаних джерел	44

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція сталого розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально- економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту державного планування виконується згідно з вимогами Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку". Даний закон був розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/49/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон був розроблений з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування. Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) застосовується, як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проєкту державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків.

1. Зміст та основні цілі Програми економічного та соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік (далі – Програма, ПСЕР), її зв'язок з іншими документами державного планування (далі - ДПП).

Програма базується на аналізі основних показників соціально-економічного розвитку Новоградівської міської територіальної громади за попередні роки та поточної ситуації у 2024 році з урахуванням наслідків впливу збройної агресії російської федерації, визначенні основних зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток регіону, а також передбачає забезпечення узгоджених спільних дій органів місцевого самоврядування та юридичними та фізичними особами всіх форм власності задля втілення єдиної державної політики розвитку України на рівні громади за особливих обставин, викликаних військовим станом.

Мета Програми економічного та соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік – відродження економічного потенціалу громади та його соціальної сфери для забезпечення гідних умов життя та добробуту населення на основі подолання негативних наслідків впливу російської збройної агресії шляхом відновлення зруйнованих та пошкоджених об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури, стимулювання інвестиційної діяльності та ділової активності малого і середнього бізнесу, подальшого підвищення енергоефективності об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери, продовження діджиталізації комунікації з громадськістю.

Досягнення цієї мети передбачає реалізацію таких пріоритетних напрямів економічного та соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади у 2025 році:

- фактивного використання земельних ресурсів;
- збільшення доходної частини бюджету громади;
- забезпечення стабільного розвитку сільських територій громади через створення умов для виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції та зміцнення її позиції на зовнішніх ринках;
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток сільських територій, створення кращих умов для життя і праці на селі;
- сприяння самозабезпеченню харчовими продуктами громади;
- створення умов для стимулювання інвестиційної та ділової активності суб'єктів підприємницької діяльності шляхом удосконалення форм їх залучення до участі у державних програмах підтримки бізнесу, насамперед тих, що передбачають створення нових робочих місць;
- збалансування ситуації на ринку праці, зниження чисельності безробітних, збереження кадрового потенціалу підприємств, поліпшення соціального захисту незайнятого населення, підтримка внутрішньо переміщених осіб;
- створення умов для відновлення сталого розвитку на основі розвитку малого та середнього бізнесу, освоєння інноваційних технологій, налагодження партнерських відносин, у т.ч. міжнародного рівня, підвищення рівня

- експортного потенціалу і конкурентоспроможності бізнесу;
- підвищення доступності надання адміністративних послуг для усіх верств населення незалежно від території проживання шляхом створення відділених робочих місць для адміністраторів ЦНАП, запровадження електронних інформаційних систем;
- відбудова зруйнованих та пошкоджених об'єктів житлово-комунальної, соціальної, інженерної, дорожньої інфраструктури;
- стимулювання впровадження в області новітніх енергоефективних технологій та енергозберігаючих заходів, насамперед, на об'єктах житлово-комунальної та бюджетної сфери;
- підвищення якості та доступності освіти, медичного обслуговування, соціального захисту, житлово-комунальних послуг, а також поліпшення стану навколишнього природного середовища;
- всебічний розвиток особистості та формування здорового способу життя, досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави;
- ефективно вирішення проблем довкілля, раціональне використання природних ресурсів, відтворення зелених насаджень, підвищення якості у сфері поводження з відходами, впровадження підприємствами нових технологій, що зменшують негативний вплив на навколишнє природне середовище, реалізація інших природоохоронних заходів;
- сприяння створенню умов для безпечного функціонування економіки та соціальної сфери, а також забезпечення безпеки населення в умовах воєнного стану та післявоєнний період.

З метою забезпечення цілісності системи планування розвитку, проект Програми враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, та екологічну складову, які визначені, наступними документами:

- 1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 року, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 №695;
- 2) План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 №695;
- 3) положення Указу Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- 4) Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року, яка затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 17.02.2020 № 147/5-20 «Про затвердження Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року та Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року»;
- 5) План заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року, який затверджений розпорядженням голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної

адміністрації від 17.02.2020 № 147/5-20 «Про затвердження Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року та Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року»;

б) розпорядження голови облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 20.08.2024 №544/5-24 «Про розробку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2025 рік»;

7) розпорядження начальника Новгородівської міської військової адміністрації від 04.09.2024 № 394ва-р «Про розробку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Новгородівської міської територіальної громади на 2025 рік».

Місто є підписантом Угоди мерів. Міською радою розроблено та затверджено План дій зі сталого енергетичного розвитку і клімату м.Новгородівка до 2030 року. Впроваджена система енергоменеджменту та енергомоніторингу.

Виконання Програми здійснюватиметься в межах реальних фінансових можливостей бюджету та за рахунок позабюджетних коштів.

Процедура СЕО дає можливість оцінити наслідки реалізації Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків її здійснення.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогнозні зміни цього стану, якщо Програму не буде затверджено.

Новгородівська міська територіальна громада утворена згідно Перспективного плану формування територій громад Донецької області шляхом приєднання до Новгородівської міської ради 3 сільських рад .

До складу Новгородівської міської територіальної громади входять 15 населених пунктів, а саме: місто Новгородівка, село Миколаївка, село Завітне, село Калинове, селище Птиче, село Бажане, село Орлівка, село Маринівка, село Михайлівка, село Мемрик, село Галицинівка, село Карлівка, село Лісівка, село Долинівка, смт.Комишівка.

Фізико-географічна характеристика території

Новгородівська міська територіальна громада розташована у південно-східній частині України.

Площа території територіальної громади – 15592 га. Чисельність населення Новгородівської міської територіальної громади до початку військового конфлікту складала 19380 осіб, окрім цього, внутрішньо переміщені особи, які зареєстровані на території Новгородівської міської територіальної громади в кількості 11300 осіб.

Адміністративним центром Новгородівської міської територіальної громади є місто Новгородівка, розташоване за 50 км на північний захід від обласного центру – міста Донецьк, 105 км від міста Краматорськ, 7 км від міста Селидове та 3 км від залізничної станції Гродівка. Однак через повномасштабну збройну агресію ситуація в громаді значно ускладнилася: відбувалися активні бойові дії, виникли перебої з водо- та теплопостачанням, а також були зруйновані житлові будинки й об'єкти соціальної та критичної інфраструктури. Планування економічного розвитку громади на 2025 рік здійснюється з урахуванням викликів, спричинених воєнними діями.

Клімат

Клімат в районі Новгородівської міської територіальної громади помірно континентальний з високою літньою температурою повітря, недостатньою кількістю атмосферних опадів, рідкими сильними дощами і значними сухими вітрами переважно східного і південно-східного напрямку, що викликають засуху влітку, різке зниження температури - взимку. Температура повітря у липні +25 оС - +30 оС, самий холодний місяць року – лютий -15 оС -20 оС. Глибина промерзання ґрунту до 1,0 метру.

Основними характеристиками кліматичних умов є температура повітря, атмосферні опади тощо. Нижче розглянуто деякі з цих складових.

Умови загальної атмосферної циркуляції визначають напрямки вітрів: взимку – західні і південно-західні, влітку – західні і північно-західні.

За метеорологічними умовами Новгородівська ОТГ відноситься до територій з підвищеним природним потенціалом забруднення атмосферного повітря та характеризується несприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосферу.

Викиди парникових газів

Парникові гази, що утворюються внаслідок діяльності людини, викликають посилення парникового ефекту та є одним із суттєвих факторів впливу на зміну клімату. Надмірна кількість газів, які утворюються в результаті діяльності транспорту, сільського господарства, промисловості, а також лісових пожеж, утримують сонячне тепло у нижніх шарах атмосфери, не даючи йому повертатись до космосу.

Згідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного

середовища в Донецькій області в 2023 році від стаціонарних джерел забруднення в атмосферне повітря за 2023 рік становлять 161718,285 т (13,2% від загальних викидів по Україні), що на 26,1% менше ніж у 2022 році та на 78,3% менше ніж у 2021 році. Крім того, обсяги викидів діоксиду вуглецю за 2023 рік склали 3482836,007 т.

Суттєвим джерелом забруднення атмосферного повітря залишаються пересувні джерела, що перш за все зумовлене збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери.

Оцінка стану атмосферного повітря у 2022-2024 роках на території громади не проводилась з причини активних бойових дій. Внаслідок призупинення роботи промислових та комунальних підприємств, зменшення руху автотранспорту слід вважати, що загальний рівень забруднення повітря в громаді значно знизився, але вибухи снарядів, пожежі та забруднення обгорілою військовою технікою повністю руйнують екосистему. Усі набої, які розриваються, горіння неметалевих деталей військової техніки забруднюють ґрунти та воду важкими металами і токсичними елементами.

Внаслідок військових дій снаряди, які влучають у інфраструктурні об'єкти та житлові будинки громади, спричиняють значні загоряння. Це призводить до забруднення атмосферного повітря небезпечними речовинами. Найпоширенішими забруднювачами атмосферного повітря є пил, сполуки сірки, діоксид азоту та оксид вуглецю.

Прогнозовані зміни клімату, якщо документ не буде затверджено

Згідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Донецької області на території області спостерігаються загальні кліматичні тенденції характерні для України.

За останні роки в нашому регіоні, по Україні та в цілому у світі відмічається безперервний період потепління. За даними вчених 2023 рік загалом є найтеплішим за час спостережень на планеті.

Підвищення глобальної температури збільшує ймовірність виникнення екстремальних погодних явищ, таких як: спека, повені, посухи, шторми, буревії та потужні зливи, через які відбувається втрата біорізноманіття, страждають і вмирають люди.

Температура повітря є важливим індикатором зміни стану усєї кліматичної системи: атмосфери, гідросфери, літосфери і зрештою, біосфери, включно з людиною і її діяльністю.

Холодна пора року в регіоні визначалася нестійкою погодою, з частими відлигами. Оподи випадали у вигляді дощу та снігу. Кількість опадів за січень-лютий склала 59% кліматичної норми. Найхолодніше було 08.01.2023 – 18,2° морозу. Найтепліше було 27.02.2023 – 14,4° тепла. Сніговий покрив був нестійким з максимальною висотою 8-12 см.

Весна характеризувалась теплою погодою з випадінням значних зливових опадів. Кількість опадів за весняний сезон склала 175% кліматичної норми. Найбільша кількість опадів випала у квітні – 100 мм, що становить 233% місячної кліматичної норми. Температура повітря змінювалась від 6° морозу на початку березня до 28° тепла на кінець травня.

Літо було теплим та помірно вологим. Кількість опадів влітку була в межах кліматичної норми. Дефіцит зволоження був тільки в червні – 58%, що обумовило надзвичайно високу пожежну небезпеку. Найспекотніше було 06.08.2023, коли максимальна температура повітря досягла +37,2°С.

За осінь випало 117% норми опадів. На початку осені, у вересні, був дефіцит опадів (34%), що обумовило надзвичайно високу пожежну небезпеку протягом усього місяця. Максимальна температура повітря у вересні досягала 27-32° тепла. Жовтень та листопад були вологими. 22.11.2023 температура повітря знизилась до 11,2° морозу. Кількість опадів за листопад склала 224% кліматичної норми.

Згідно рекомендацій щодо включення кліматичних питань до документів державного планування (лист-звернення заступника Міністра пані Ірини Ставчук від 03.03.2020 №26/1.4-3-5650, додаток 1) нижче в таблиці наведено узагальнену оцінку впливу на клімат Програми економічного та соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік.

Таблиця 1.

Узагальнену оцінку впливу на клімат Програми

Ціль/ захід	Ознака впливу	Ознака
Ціль 1. Оновлена, конкурентоспроможна економіка		
2.1.Агропромисловий комплекс	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.2.Розвиток земельних відносин	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.3.Розвиток зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної і міжрегіональної співпраці	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.4.Інвестиційна діяльність та розвиток інфраструктури	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.5.Розвиток інформаційного простору.Забезпечення доступу до неупереджених джерел інформації	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.6.Розвиток підприємницького середовища	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.7.Ринок праці. Зайнятість населення.	неможливо оцінити через недостатність інформації	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу

	або її узагальненість	впливу
2.8.Розвиток ринку внутрішньої торгівлі та надання побутових послуг населенню. Захист прав споживачів	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.9.Дорожньо-транспортний комплекс	пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення	Можливі помірні витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, земельні роботи під час реалізації водопровідно-каналізаційного господарства, житлового фонду
Ціль 2. Якість життя та людський розвиток		
2.10.Освіта	пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення	Можливі помірні витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, під час реалізації заходів із капітального ремонту школи
2.11.Підтримка сім'ї, дітей та молоді	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.12.Охорона здоров'я	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.13.Фізичне виховання та спорт	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.14.Культура і туризм	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
Ціль 3. Ефективне управління та безпека в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів		
2.15.Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.16.Захист прав і свобод громадян	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.17.Соціальний захист населення	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.18.Захист прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу

2.19.Житлове господарство та комунальна господарства, житлового фонду інфраструктура	пом'якшення, одноразові великі викиди ПГ під час проведення	Можливі помірні витрати матеріальних та енергетичних ресурсів, земельні роботи під час реалізації заходів із реалізації водопровідно-каналізаційного
2.20.Розвиток районів та територіальних громад області	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.21.Заходи, пов'язані з наслідками агресії Російської Федерації проти України на території Донецької області. Підтримка внутрішньо переміщених осіб	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
2.22.Впровадження заходів територіального планування	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу
Ціль 4. Екологічна безпека та збалансоване природокористування		
2.23.Охорона навколишнього природного середовища	неможливо оцінити через недостатність інформації або її узагальненість	Ціль передбачає заходи, які не нестимуть значного впливу на частину цих заходів є узагальненими та їх вплив має бути уточнений на подальших етапах реалізації
2.24.Енергозабезпечення та енергоефективність	Пом'якшення, зменшення сумарного річного негативного впливу на клімат внаслідок проведення	Помірне значення сумарного щорічного негативного впливу на клімат за рахунок впровадження енергоефективних заходів

У Новгородівській міській територіальній громаді, як у всій Україні спостерігається потепління, яке переважно проявляється у змінах (часто екстремальних) звичного середовища проживання та погіршення якості природних ресурсів, важливих для існування людини. У глобальному контексті це проявляється в активізації масових міграційних процесів. Локально отримуємо зменшення води в річках, зміну та/або зникнення видів флори та фауни, підвищення загрози розповсюдження інфекційних хвороб.

Інженерно-геологічні процеси та явища

Новгородівська міська територіальна громада розташована в центральній частині Покровського вугленосного району, в південно-західній частині Кальміус-Торецької котловини, на західній окраїні Донецького кряжу, в степовій зоні.

Рельєф спокійний, рівнинний, пересічений неглибокими балками, з незначним зниженням в північно-західному напрямку.

Надра території міста складені відкладеннями середнього карбону, які повсюдно прикриті більш молодими утвореннями кайнозойської ери-палеогеновими та четвертинними відкладеннями.

У літологічному відношенні відкладення середнього карбону представлені прошарками піщаників і піщано-глинистих сланців, які складені пластами і прошарками вугілля і вапняків. Кам'яновугільні відкладення характеризуються достатньо пологим заляганням порід з кутом падіння 10-12° на північний схід.

Палеогеннеогенові відкладення з кутовим непогодженням залягають на розмитій поверхні карбона. Представлені тонко і дрібнозернистими сірими кварцевими глинистими пісками з буроватим відтінком.

Четвертинні відкладення мають повсюдне поширення і представлені червоно-бурими пластичними глинами, рідше суглинками з вапняковими і гіпсовими включеннями. На поверхні вони покриті ґрунтово-рослинним шаром потужністю до 0,7 метрів. Сумарна потужність четвертинних відкладень змінюється від 5,5 до 16,7 метрів.

Основними корисними копалинами під площею міста є поклади вугілля.

Стан атмосферного повітря

Особливістю міста є функціонування гірничодобувної промисловості, що передбачає накопичення відходів, захаращення земельних ділянок.

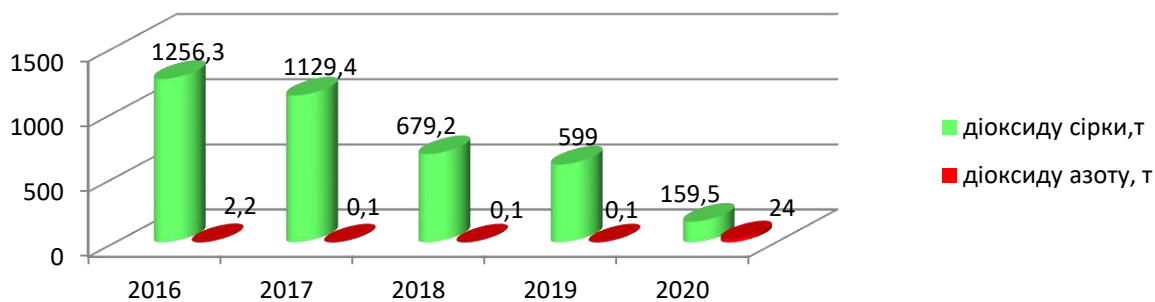
Основними джерелами забруднення атмосферного повітря міста Новогродівка є відвали шахт, модульні котельні, котли та пічні очаги на твердому паливі, які опалюють приватний та державний сектор, та пересувні джерела.

Новогродівка – це промислове місто з великим техногенним навантаженням. На території ОТГ розташовано 2 гірничорудних підприємства (ВП «Шахта 1-3 «Новогродівська»» ДП «Селидіввугілля» і ВП «Шахта «Котляревська»» ДП «Селидіввугілля»). Ці підприємства здійснюють значний вплив на атмосферне повітря під час видобутку корисних копалин.

Якість атмосферного повітря в Новогродівській ОТГ залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин від двох основних джерел забруднення - стаціонарних і пересувних.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел міста Новогродівка протягом 2019 року склав 4852,9 тонн. Спостерігається загальне зменшення обсягів викидів від стаціонарних джерел. Найпоширенішими забруднюючими речовинами у викидах є пил, діоксин та інші сполуки сірки, діоксин азоту, оксид вуглецю.

Основними забруднювачами атмосферного повітря міста є підприємства видобувної промисловості: нараховується 2 підприємства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Усі підприємства працюють згідно із затвердженими дозволами на викиди.

Діаграма 1. Динаміка викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по місту Новгородівка протягом 2016-2020 років

З 2021 року на сайті Головного управління статистики у Донецькій області інформація оприлюднює по районах. Так, в Покровському районі за 2021 рік викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення наведено у таблиці 2.

Таблиця 2.

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в т. ч. щільність та на душу населення за 2021 рік

	Всього, тонн	У % до 2020	У тому числі			
			Діоксид сірки		Діоксид азоту	
			тонн	У % до 2020	тонн	У % до 2020
Покровський р-н	259558,1	110,2	79299,0	88,8	11872,3	94,4
Донецька область	744120,6	99,1	187231,7	87,7	35042,7	94,6

На момент здійснення звіту SEO Програми статистичні дані стану атмосферного повітря території Новгородівської міської територіальної громади за 2022-2024 роки відсутні.

Одним із напрямків зменшення надходження забруднюючих речовин в атмосферне повітря є, насамперед виконання природоохоронних заходів та впровадження сучасних технологій очищення промислових викидів.

Згідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Донецькій області (2020р.) Протягом 2020 року радіаційний фон на території області залишався стабільний.

Транспортна мережа громади становить 39,748 км автошляхів загального користування з твердим покриттям. Відсутність об'їзної дороги змушує транзитний автотранспорт рухатися дорогами громади, що негативно впливає на стан доріг та повітря.

У 2022-2024 роках оцінка стану атмосферного повітря на території громади не проводилася через активні бойові дії. Зменшення роботи промислових і

комунальних підприємств, а також зниження інтенсивності руху автотранспорту могли призвести до зниження рівня забруднення повітря. Однак вибухи снарядів, пожежі та слідки горіння військової техніки завдають значної шкоди екосистемі. Розриви боєприпасів і горіння неметалевих елементів військової техніки спричиняють забруднення повітря і води важкими металами та токсичними речовинами.

Військові дії, особливо обстріли, що влучають в інфраструктурні об'єкти та житлові будинки, викликають масштабні пожежі, які забруднюють повітря небезпечними сполуками. Основними забруднювачами є пил, сполуки сірки, діоксид азоту та оксид вуглецю. До складу пилу входять шкідливі речовини, такі як свинець, кадмій, ртуть і діоксини, які при потрапленні в організм через органи дихання чи травлення становлять серйозну загрозу для здоров'я.

Проектом державного планування на 2025 рік не передбачено конкретних заходів щодо покращення стану атмосферного повітря в громаді через часткову окупацію території. Існує висока ймовірність подальшого погіршення якості повітря через тривалі бойові дії в регіоні.

Стан поверхневих та підземних водних ресурсів

На території громади бере початок річка Солоненька - притока річки Солоні, протікає річка Вовча - ліва притока річки Самари та 22 ставки з площею водного дзеркала 92 га.

Солоненька — річка в Покровському районі Донецької області, права притока р. Солоня (басейн Дніпра). За картографічними джерелами також означена як Солоний. Довжина річки 17 км, похил річки — 3,3 м/км. Формується з декількох безіменних струмків та водойм. Площа басейну 105 км². Солоний бере початок на південний захід від міста Новгородівка. Спочатку тече на північний захід, а потім на південний захід. На північно-західній околиці села Новопустинка впадає до річки Солоня, правої притоки Вовчої.

Вовча — річка в Донецькій та Дніпропетровській областях, ліва притока Самари (лівої притоки Дніпра). Довжина 323 км (або 336 км²), площа басейну 13 300 км². Басейн Вовчої становить більшу частину загального водозбору Самари.

Біля витoku річка має вид невеликого струмочка до 0,5 м завширшки та 10—15 см завглибшки. Далі вона утворює численні плеса, поверхня яких улітку покрита ряскою, а береги заростають високою і густою порослю очерету. У літню пору переكاتи між плесами часто пересихають. Аналогічне спостерігається на більшості приток Вовчої, у заплаві яких існують численні озера. Їхній природний вигляд порушується лише в місцях спорудження гребель. На Вовчій такими місцями є ділянки, на яких утворені Карлівське і Курахівське водосховища. Нижче їх річище Вовчої оживає лише навесні, улітку ж від нього спочатку залишаються плеса, наповнені водою, що до середини літа пересихають.

Карлівське водосховище — водосховище на річці Вовча (басейн річок Самара, Дніпро) розташоване в Ясинуватському районі Донецької області, Україна. Найближчий населений пункт Карлівка.

Водосховище було створено 1933 р. як складова системи «Канал Дніпро — Донбас» для постачання питної й технічної води з Дніпра. Будівництво каналу було законсервовано 1996 року.

Площа водного дзеркала становить 2,52 км². Повний об'єм становить 62,5 м³, корисний — 17,9 м³.

25 травня 2023 року російські військові обстрілом зазнали руйнування Південнодонбаський водогін та гребля Карлівського водосховища і громада відчула гострий дефіцит води.

На території міста розташовані горизонти четвертинних, палеогеннеогенових та кам'яновугільних відкладень.

Водоносні горизонти четвертинних та палеогеннеогенових відкладень через незначну потужність і слабку водомісткість, а також погану якість води, для цілей водопостачання не придатні.

Підземні води кам'яновугільних відкладень містяться в тріщинуватих піщаниках та вапняках верхнього та середнього карбону.

Найбільш водомісткі породи карбону в зоні активного водообміну, розповсюджені на глибину 60-80 м, в долинах річок та балок.

Водомісткість кам'яновугільних відкладень в районі міста в радіусі 3-5 км вивчена рядом гідрогеологічних свердловин.

Існуючі свердловини водоносних горизонтів верхньокам'яновугільних відкладень забезпечать місто водою тільки на період особливого режиму.

Слід відмітити, що хоча якість води в свердловинах і не відповідає нормам ГОСТу в умовах Покровського району, бідного на воду хорошої якості, ці води можуть бути використані для господарсько-питного водопостачання за погодженням з обласною санітарно-епідеміологічною станцією.

Грунтові води знаходяться на глибині більше 10 м.

Згідно даних Державного Водного Кадастру в межах території громади:

- р. Солоненька в межах м.Новгородівка знаходиться під ризиком від дифузних джерел забруднення;

- р. Солона знаходяться під ризиком від дифузних джерел забруднення;

- р. Вовча - під ризиком від дифузних джерел забруднення та гідроморфологічних змін, а також є кандидатом в істотно змінені масиви;

- Карлівське водосховище - під ризиком гідроморфологічних змін а також є кандидатом в істотно змінені масиви.

Джерелами централізованого господарсько-питного водопостачання в Новгородівській міській територіальній громаді є Новгородівська виробнича дільниця Покровського регіонального виробничого управління КП «Компанія «Вода Донбасу».

Водопостачання міста забезпечується водоводом Ø – 530мм.

Побутові стічні води надходять в міські комунальній мережі від населення, в загальному обсязі 50-55 тис м³/міс. Промислові стічні води надходять від промислових підприємств в міські комунальній мережі, загальним об'ємом – 10 тис.м³/міс.

Відведення побутових та господарських стоків в м.Новгородівка

здійснюється каналізаційною насосною станцією (КНС-1) з підземною частиною побудованою за типовим проектом ТП 902-1-30 у 1966 році. Підземна частина КНС розділена на дві камери. У сухий камері розташоване машинне відділення, в якому встановлені 2 фекальних насоса марки СД 32/80 та 1 марки СМ 150-125-315/4. В іншій камері розташоване приймальне грабельне відділення.

В результаті тривалої експлуатації залізобетонне перекриття грабельного відділення, лотки повністю зруйновані парами каналізаційних стоків, не придатні для подальшої експлуатації, і знаходяться в аварійному стані. Стоки до каналізаційної станції подаються за двома самопливним і по одному напірному колектору. Відведення стоків здійснюється по одному напірному колектору довжиною 3,2 км. Біля насосної станції розташована аварійна ємність - залізобетонний резервуар ємністю 160м³, виконаний за типовим проектом ТП 901-4-59.83. Плити перекриття резервуара зруйновані, частина впала всередину ємності, на стінових панелях зруйнований захисний шар арматури на якій видима корозія. Резервуар на ½ замулений.

У місті функціонує залізобетонна система поверхневого водовідведення (відкритого типу), загальною протяжністю 7,5 км.

Згідно рішення Новоградівської міської ради від 04.12.2019 № 7/61-19 система поверхневого водовідведення знаходиться на балансі комунального підприємства «Комунтех».

Поверхнева система водовідведення самопливна, не об'єднана. Води не скидаються до централізованої системи водовідведення та в водні об'єкти. Зливовоприймальні колодязі відсутні.

Програмою на 2025 рік не передбачені заходи, спрямовані на покращення стану водних ресурсів на території громади.

Стан ґрунтів

Ґрунтовий покрив території, що досліджується, достатньо одноманітний. Згідно даних офіційного веб-порталу Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру «Публічна кадастрова карта» в межах проектної території поширені чорноземи звичайні малогумусні (шифр 54).

Основними джерелами забруднення ґрунтів міської території є підприємства та побутові відходи. У випадку несвоєчасного збирання та утилізації сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів. Вторинним джерелом негативного впливу на ґрунт є забруднення атмосферного повітря.

Розробка вугільних родовищ у Донбасі створила велике навантаження і призвела до значного нагромадження негативних факторів, що впливають на навколишнє природне середовище.

Вплив гірничих робіт на навколишнє середовище пов'язаний з багаторічним нераціональним використанням природних ресурсів із застосуванням застарілих технологій і характеризується наступним: активізацією деформацій земної поверхні, утворення провалів; зсувами зон активного газовиділення, неконтрольованим метановиділенням; порушенням гідрологічного режиму,

підтопленням територій; забрудненням водного і повітряного басейнів, негативним впливом породних відвалів; знищенням ґрунтового і рослинного покриву на територіях, значно більших, ніж земельні відводи підприємств.

Територія громади опинилася в зоні активних бойових дій, що супроводжувались масштабним мінуванням, яке створює серйозну загрозу навколишньому середовищу. Вирощування сільськогосподарських культур на таких землях у найближчій перспективі суворо заборонено.

Бойові дії спричинили значні зміни ландшафту: утворення великих воронок, риття траншей, зведення фортифікаційних споруд і пересування важкої техніки. Це призводить до деградації рослинного покриву, посилення вітрової та водної ерозії.

Додатково ґрунт забруднюється паливно-мастильними матеріалами та іншими нафтопродуктами через рух і пошкодження військової техніки. Таке забруднення знижує водопроникність, відтісняє кисень і руйнує біохімічні та мікробіологічні процеси. У результаті погіршується водний і повітряний режими, а також обіг поживних речовин. Це ускладнює кореневе живлення рослин, сповільнює їх ріст і розвиток, що часто погіршує їхню загибелі.

Одним з головних факторів ґрунтоутворення є рослинництво.

Стан рослин

Найбільшій антропогенній трансформації зазнали ділянки видобування корисних копалин, де утворились відвали порід, та місця видалення відходів.

На території населеного пункту зелені насадження є найважливішим елементом формування міського середовища, фактором, що має велике значення в санітарно-гігієнічному, архітектурно-планувальному і соціальному відношенні. Зелені насадження потребують інвентаризації та відповідного догляду. Важливим питанням є забезпечення догляду зелених насаджень на прибудинкових територіях житлових масивів, впродовж вулиць і доріг міста, створення ландшафтно-рекреаційних зон.

Зелена зона громади представлена об'єктами загального користування (парки, сквери, лісопарки), обмеженого користування (насадження на територіях об'єктів громадського та іншого призначення), спеціального призначення (насадження вздовж вулиць та санітарно-захисні насадження). Важливу роль в догляді за зеленими насадженнями відіграє полив дерев, кущів, квітників і газонів.

Загальна площа зелених насаджень в м.Новгородівка складає 119,9 га, з них 16,1 га – площа зелених насаджень загального користування, 12,8 га – площа зелених насаджень обмеженого користування, 91,0 га – площа зелених насаджень спеціального призначення.

Аналіз ґрунтових умов громади засвідчує їх сприятливі природні властивості, достатню родючість для переважно сільськогосподарського напрямку використання.

У найближчій перспективі прогнозоване підвищення температури може збільшити врожайність, тобто продовжити період вегетації деяких зернових

культур і збільшити врожайність. Однак ці переваги можуть бути знівельовані в разі перевищення важливих порогових значень потепління для окремих культур. В умовах теплішого клімату зростатиме частота випадків екстремальної спеки, а це в поєднанні зі збільшенням частоти й інтенсивності посух може мати загальний негативний вплив. Дослідження продемонстрували, що зрошення може задовольнити підвищений попит на воду для сільського господарства, пов'язаний зі зростанням температурних показників і збільшенням випаровування, хоча значною мірою це залежить від наявності водних ресурсів.

Зменшення доступності води для рослин через збільшення посушливості та зменшення поживних речовин ґрунту можуть обмежити потенційний приріст продуктивності від збільшення концентрації CO₂, хоча це залишається сферою активних досліджень. Згідно з проєкціями майбутніх змін клімату, зменшення кількості опадів улітку та підвищення температури в поєднанні зі збільшенням частоти випадків екстремальної спеки посилять зазначені ризики для сільськогосподарського виробництва.

Стан поводження з відходами

Масштабність ресурсовикористання і гірничодобувної спеціалізації економіки міста сприяють значному утворенню і накопиченню відходів виробництва. Хоча певна частина відходів у процесі виробництва переробляється і використовується в якості вторинних ресурсів, переважна їх кількість накопичується у відвалах.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Новогродівка представлена в таблиці 3.

Таблиця 3.

Утворення та накопичення відходів, т.

Утворення відходів (т):	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
I-IV класів небезпеки – всього	1187,21	59403,3	939,1	38983,9	-
У тому небезпеки числі I-III класів	7,2	495,7	203,7		-
Загальний об'єм відходів, накопичених протягом експлуатації (т):					
I-IV класів небезпеки – всього	32347180,4	32444221,9	32493504,6	32550452,1	27819158,6
У тому небезпеки числі –III класів		-			-

Діаграма 2. Динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Новгородівка

У північно-західній частині міста знаходиться полігон для складування побутових відходів. Державний акт на право постійного користування земельною ділянкою серія ЯЯ № 058531. Площа 9,8 га, наповнення складає 65%.

Сміття доставляється на полігон сміттевозами та періодично здійснюється планування бульдозером. Здійснюється пересипання побутових відходів ізольованими шарами. Існуючий метод складування ТПВ не відповідає сучасним технологічним та природоохоронним вимогам та не забезпечений технологічними засобами і будівлями.

Балансоутримувач міського полігону комунальне підприємство «Комунтех». Рішенням виконавчого комітету Новгородівської міської ради від 20.01.2016 № 10 «Про затвердження Схеми санітарного очищення м.Новгородівка» затверджено Схему санітарного очищення міста з урахування роздільного збору ТВП.

На території міста 13 од. майданчиків для складування сміття, на яких розташовано 121 контейнерів для збору ТПВ об'ємом 0,5 м.куб. та 18 од. об'ємом 1,0 м.куб. для роздільного збору ТПВ. Наявність сміттєзбиральної техніки 3 од.

Тверді побутові відходи в м. Новгородівка вивозяться згідно графіку:

- з будинків державного сектору – щодня;
- з будинків приватного сектору – щодня.

Спосіб збору ТПВ у приватному секторі безконтейнерний.

Обслуговування підприємств, організацій та приватних підприємств здійснюється на підставі договорів на вивіз ТПВ, по фактичному накопиченню та укладанню договорів на розміщення відходів.

Рішенням виконкому Новгородівської міської ради від 19.02.2020 № 25

затверджені норми утворення побутових відходів та визначено одиницю обсягу надання послуг на території м.Новоградівка для всіх споживачів – метр кубічний.

На виконання статті 12 Закону України «Про відходи» та Постанови Кабінету Міністрів України від 03.09.1998 № 1217 «Про затвердження Порядку виявлення і обліку безхазяйних відходів» на території міста працює постійно діюча комісія з питань поводження з безхазяйними відходами. Функціонує комісія відповідно до рішення виконкому міської ради від 20.10.2016 № 162 (із змінами).

Небезпечні відходи, що утворюються в побуті – це люмінесцентні ртутні лампи, ртутні термометри, хімічні джерела струму (ХДС) (кислотні та лужні акумулятори, батарейки, конденсатори тощо), залишки побутових приладів, оргтехніки тощо, які містять важкі метали та інші токсичні чи отруйні речовини.

На даний час м.Новоградівка та прилеглі села та селища відчувають різку необхідність у наявності площі для складування твердих побутових відходів у відповідності з сучасними екологічними, санітарними та технологічними нормативними вимогами.

Існуюче міське звалище твердих побутових відходів не відповідає вимогам санітарних та екологічних норм. Усе це визначило необхідність будівництва нового полігону твердих побутових відходів для населених пунктів Новоградівської міської ради.

Через проведення бойових дій на території громади утворились відходи від руйнувань. Також пошкоджені зазнають спеціалізована техніка та обладнання для збору побутових відходів, об'єкти поводження з відходами. На сьогодні не можливо забезпечити звільнення та розчищення місця пошкоджених об'єктів з подальшим вивезенням конструкцій, матеріалів, будівельного сміття. Наразі в більшості випадків відходи від руйнувань залишаються за місцем утворення.

Тому, розвиток системи поводження з промисловими відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Після звільнення території громади, з метою досягнення екологічних стандартів у сфері поводження з відходами на місцевому рівні, заходами Програми передбачено: забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів, а саме ліквідація несанкціонованих звалищ (п.74-1 Постанови КМУ від 17.09.1996 № 1147), поводження з відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведення робіт з ліквідації їх наслідків (Постанова КМУ від 27.09.2022 № 1073).

Демографічний показник

Чисельність населення Новгородівської міської територіальної громади до початку військового конфлікту складала 19380 осіб.

Таблиця 4.

Чисельність населення в розрізі населених пунктів громади, осіб

№ з/п	Найменування територіальних громад та населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення
1	місто Новгородівка	14675
	Миколаївська сільська рада	
2	село Миколаївка	543
3	село Завітне	55
4	село Калинове	164
5	селище Птиче	183
6	село Бажане	252
7	село Орлівка	181
8	село Маринівка	195
9	смт Комишівка	464
	Михайлівська сільська рада	
10	село Михайлівка	890
11	село Мемрик	280
12	село Лісівка	233
	Галицинівська сільська рада	
13	село Галицинівка	906
14	село Карлівка	355
15	село Долинівка	4
	Внутрішньо переміщені особи	11300

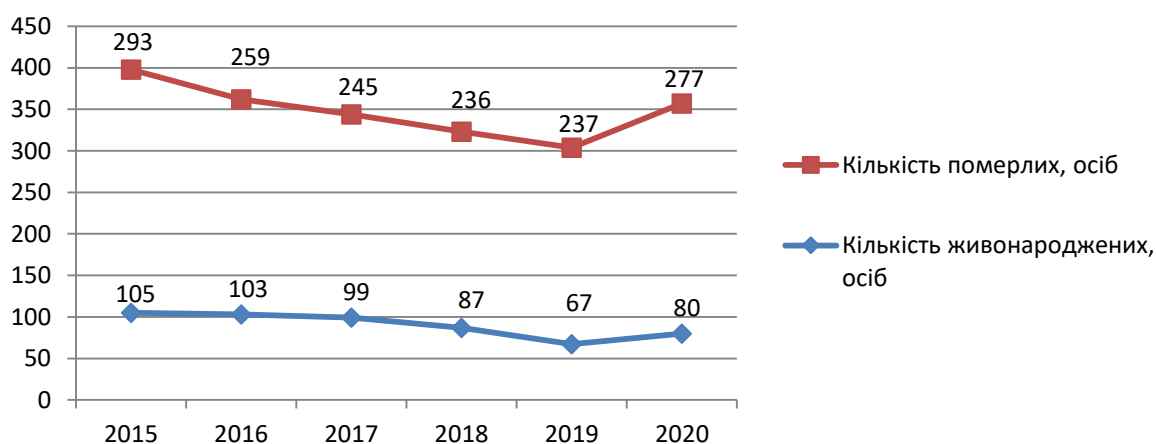
Демографічна ситуація на території громади є характерною для Донецького регіону. Основними причинами зменшення чисельності населення є від'ємний природний та міграційний приріст, посилення дисбалансу у співвідношенні між чоловіками та жінками, а також вікові диспропорції. Ці фактори включають відтворення населення, збільшують демографічні навантаження на суспільство та економіку. Додатковий вплив мають економічна криза, трудова міграція та бойові дії в Україні. Статистичні дані щодо чисельності населення не оновлюються з 24 лютого 2022 року.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області природний рух населення м. Новгородівка Донецькій області наведено в наступній таблиці 5.

Таблиця 5.

Природний рух населення м. Новогродівка Донецькій області, осіб

Роки	Кількість живонароджених, осіб	Кількість померлих, осіб	Природний рух, скорочення (-), осіб
2015	105	293	-188
2016	103	259	-156
2017	99	245	-146
2018	87	236	-149
2019	67	237	-170
2020	80	277	-197

Діаграма 3. Динаміка природного руху населення м.Новогродівка Донецької області у 2015 – 2019 роках

Таблиця 6.

Кількість живонароджених, померлих по Покровському району

Показник	2021	Січень 2022
Кількість живонароджених, осіб	1792	125
Кількість померлих, осіб	8243	621
Природний приріст, скорочення (-)	6451	-496

Демографічна ситуація в Донецькій області характеризується негативним природним приростом: збільшення смертності на фоні зниження народжуваності.

Згідно статистичних даних видно, що частка пенсіонерів поступово зростає, а кількість дітей до 18 років зменшується, а серед працездатного населення частка людей старшого працездатного віку набагато більше і складає. Це може загрожувати ситуації, коли категорії населення молодше 18 років та старше 60 зрівняються у своїй кількості протягом наступного десятиліття. Для громади, яке прагне розвиватися, такий сценарій є загрозливим.

Зміна вікової структури населення, зниження якості та тривалості життя є

наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення довкілля займає значне місце.

Наразі бракує даних щодо зміни чисельності населення окремих населених пунктів, тому складно передбачити, як зміняться міста України після завершення повномасштабної війни. Через те, що за кордон виїхали переважно жінки, діти та люди літнього віку, в Україні може змінитися статево-вікова структура населення, що впливатиме і на розвиток громади. Органи місцевого самоврядування матимуть потребу у цих даних, щоби розробити заходи й політики щодо адаптації громад до зміни чисельності та структури населення й інтеграції тимчасово переміщених осіб.

Частина з них переїхали в межах країни, а частина — виїхали за кордон. Деякі люди переїжджали на певний час і вже повернулися до місць свого постійного проживання, а для деяких питання виїзду може постати згодом. Раптове переміщення великої кількості населення внаслідок війни створює нові виклики та збільшує вже наявні — як для приймаючих громад, так і для громади, з яких відбувається відтік людей. Процеси переміщення та їхні наслідки мають бути оцінені та враховані при розробці національних і місцевих політик.

Аналіз захворюваності населення

Вплив навколишнього середовища на процеси відтворення не можна адекватно розкрити без залучення даних екології. Високий рівень забруднення атмосферного повітря – один з основних факторів підвищення ризику смертності та захворюваності населення. Серед найбільших гострих екологічних проблем як на регіональному, так і на державному рівні, населення України визначає проблеми засмічення природи побутовими відходами, проблему забруднення атмосфери шкідливими викидами та проблему неякісної води.

Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини до органів дихання та травлення викликає ризик розвитку їх хвороби. До складу пилу можуть входити особливо небезпечні частинки, такі як свинець, кадмій, ртуть, діоксини. На населення, що мешкає поблизу промислових підприємств, можуть мати вплив сполуки речовин, що утворюються в результаті технологічних процесів.

Серед хвороби, які можуть мати відношення до забруднення довкілля, слід виділити хвороби органів дихання, захворювання на хронічний бронхіт та астму, а також інфекційні захворювання та новоутворення, а також хвороби систем кровообігу.

У цілому по Новоградівській міській територіальній громаді показники стану здоров'я та рівня захворюваності системи кровообігу відповідають загальнодержавним.

Стан здоров'я населення оцінюється, зокрема за тенденцією та кількістю вперше зареєстрованих випадків захворювань, структурою населення, загальної кількості захворюваності тощо. Статистика по зазначеним показникам подано нижче згідно публічної інформації Головного управління статистики у Донецькій області.

Громада переживає глибоку демографічну кризу, яка проявляється у

збереженні комбінованої структури причин смерті, яка поєднує у собі гірші риси традиційної і сучасної структури смерті. У ній висока смертність від дегенеративних хвороб (серцево-судинні захворювання, злоякісні новоутворення) межує з високими рівнями смертності від екзогенних патологій (хвороб органів дихання, травлення, зовнішніх причин смерті). З 2019 року приєднався COVID-19.

На відміну від провідних країн світу, хвороби системи кровообігу в Україні протягом останніх десятиліть продовжують зростати і залишаються важливою медико-соціальною проблемою.

Низка досліджень вказує на негативний вплив екологічних чинників на розвиток серцево-судинної патології: незадовільний стан довкілля, забруднення хімічними, фізичними та біологічними чинниками повітря, ґрунту і води, а такі сполуки як формальдегід, фенол, діоксид азоту та оксид вуглецю стимулюють розвиток атеросклерозу коронарних артерій.

Серед причин, що пов'язані з впливом екології на стан здоров'я населення та які можуть викликати хвороби органів травлення, є антропогенне забруднення поверхневих вод і суші, радіоактивні локальні забруднення, утворення токсичних речовин у результаті вторинних реакцій, нагромадження на поверхні суші стабільних шкідливих і отруйних речовин, здатних до переносу в харчових ланцюгах.

На сучасному етапі стан здоров'я населення громади характеризується значною поширеністю хронічних хвороб та соціально небезпечних захворювань. Високими залишаються рівні інвалідності та смертності при короткій середній тривалості життя.

На здоров'я і відтворення населення негативно впливають якісні показники життя, забруднення довкілля, незадовільні умови праці, поширення інфекційних і паразитарних захворювань, кризи галузі медичного обслуговування, недостатній контроль за якістю та вживанням лікарських засобів і біологічно активних домішок, тютюнокуріння.

За публічною інформацією Головного управління статистики у Донецькій області кількість померлих за причинами смерті в Донецькій області наведено в таблиці 7.

Таблиця 7.

Коди причин смерті за МКХ-10	Рік						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	січень 2022
	Осіб						
Усього , А00–U85	36808	37419	40174	41087	37131	45754	3365
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби, А00–В99	685	598	639	541	479	395	39
Клас II. Новоутворення, С00–D48	4491	4471	4708	5128	4812	4511	337

Клас III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму, D50–D89	11	9	9	15	11	5	1
Клас IV. Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин, E00–E89	128	120	122	116	114	118	13
Клас V. Розлади психіки та поведінки, F01–F99	37	42	51	51	40	33	3
Клас VI. Хвороби нервової системи, G00–G98	285	362	350	416	267	343	37
Клас IX. Хвороби системи кровообігу, I00–I99	22488	22475	23097	24785	24335	27118	2184
Клас X. Хвороби органів дихання, J00–J98	679	582	712	715	1206	2308	154
Клас XI. Хвороби органів травлення, K00–K92	1632	1480	1778	1714	1667	1729	122
Клас XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини, L00–L98	22	24	36	36	30	49	7
Клас XIII. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини, M00–M99	9	10	21	11	19	13	2
Клас XIV. Хвороби сечостатевої системи	148	146	165	163	159	172	19
Клас XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період, N00–N99	4	1	3	2	3	4	-
Клас XVI. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді, P07–P96	108	84	78	81	57	54	1
Клас XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії, Q00–Q99	37	40	35	37	40	35	3
Клас XVIII. Симптоми, ознаки та відхилення від норми, що виявлені при клінічних і лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках, R00–R99	4327	5429	6623	5654	1594	1962	115
Клас XX. Зовнішні причини смерті, V01–Y89	1714	1745	1745	1633	1561	1632	149
Клас XXII. Коди для особливих цілей, U00–U85					737	5273	179
COVID-19, вірус ідентифікований, U07.1					622	4937	169
COVID-19, вірус неідентифікований, U07.2					115	336	10

За умови збереження існуючого ситуації значного збільшення впливу негативних факторів на стан здоров'я мешканців не передбачається. У зв'язку з кумулятивними впливами автомобільних викидів, недостатнім очищенням стічних вод, неякісної питної води, нераціонального поводження із відходами, в тому числі ріст кількості несанкціонованих сміттєзвалищ, можливе накопичення шкідливих сполук у ґрунті, зараження ґрунтових вод, поверхневих вод, повітря, що матиме систематичний негативний вплив на здоров'я, зумовлюючи збільшення частоти хронічних захворювань.

Детальний прогноз стану здоров'я населення можливий лише після отримання локальних статистичних даних на рівні населеного пункту.

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення на рівні місцевої влади доцільно провести SWOT-аналіз:

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Значні запаси корисних копалин 2. Наявність сприятливих фізико-географічних умов, комфортних для проживання та діяльності людини 3. Наявність природно-рекреаційного потенціалу 4. Забезпечення доступних умов надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам 5. Житловий фонд обладнаний засобами обліку споживання енергоресурсів 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність екологічно небезпечних об'єктів 2. Наявність штучних техногенних відкладів 3. Вилучення земель під відвали 4. Порушення гідрологічного режиму ґрунтових і підземних вод 5. Незадовільний стан дорожнього покриття сприяє підвищеному рівню викидів автотранспортом, акустичному та шумовому забрудненню 6. Звалище ТПВ не відповідає санітарнотехнічним вимогам, немає захисту від забруднення підземних вод 7. Великі обсяги промислових і побутових відходів 8. Відсутність сміттесортувальних та сміттєпереробних підприємств з переробки твердих побутових відходів
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 6. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у сфері поводження з відходами, реконструкції та будівництва комунальних очисних споруд каналізації, будівництва доріг 7. Фінансова підтримка 8. екологічних програм інвесторами 9. Розвиток і удосконалення технологій знешкодження, переробки, утилізації та іншого використання відходів 10. Стимулювання енергоефективності у виробництві та житлово- комунальній сфері 11. Розвиток альтернативної енергетики 12. Впровадження високотехнологічних та енергоефективних технологій 13. Подальший розвиток 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політична нестабільність і воєнні дії на території України 2. Зростання рівня захворюваності внаслідок забруднення довкілля 3. Зростання рівня забруднення водних об'єктів внаслідок неефективної системи очищення стічних вод 4. Техногенні катастрофи 5. Зростання кількості аварійних ситуацій через зношеність комунальної інфраструктури 6. Скорочення притоку прямих іноземних інвестицій в економіку України 7. Неможливість модернізувати виробничі потужності підприємств через відсутність ресурсів 8. Погіршення демографічної ситуації, подальше «старіння» населення, збільшення навантаження на працездатних громадян

<p>екологічного управління</p> <p>14. Модернізація виробничих потужностей на підприємствах, запровадження у виробництво новітніх та енергозберігаючих технологій</p> <p>15. Раціональне використання території, зокрема території непридатних з точки зору інженерно-будівельної оцінки</p> <p>16. Створення рекреаційних зон на основі зелених насаджень та водних об'єктів, що сприятиме покращенню мікроклімату та запобігатиме негативним наслідкам змін клімату, підвищить показники якості життя населення його здоров'я</p>	<p>9. Скорочення трудових ресурсів через виїзд людей за кордон</p> <p>10. Застарілі засоби виробництва</p> <p>11. Зниження рівня купівельної спроможності та погіршення рівня життя громадян</p> <p>12. Високі темпи подальшого зростання вартості життя, перш за все, вартості електропостачання</p> <p>13. Забруднення довкілля промисловими та побутовими відходами, небезпечними хімічними речовинами</p> <p>14. Високий рівень утворення відходів та низькі показники їх використання як вторинної сировини</p> <p>15. Низький рівень екологічної свідомості ті відповідальності з боку населення та суб'єктів господарювання</p> <p>16. Зміна клімату</p>
--	---

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко-та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко-та довгострокових управлінських рішень.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії, якщо Програма не буде затверджена, подальший стабільний розвиток Новоградівської міської територіальної громади є проблематичним. Це може призвести до погіршення соціально-економічної та екологічної ситуації і як наслідок може відобразитися на умовах життя та здоров'я населення громади.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Програма економічного і соціального розвитку території Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку Новоградівської міської територіальної громади та підвищення якості життя населення. Напрями Програми заплановано виконання заходів, які покликані привести громаду до стратегічного бачення.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні так і негативні наслідки. Реалізація заходів Програми при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності громади. Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми зведені в таблиці 8.

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми

Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			+	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			+	
3. Погіршення якості атмосферного повітря			+	+
4. Появу джерел неприємних запахів			+	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+	+
7. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			+	
8. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	
9. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			+	+
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			+	+
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			+	
12. Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод			+	
13. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			+	
14. Забруднення підземних водоносних горизонтів			+	+
Відходи				
15. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів			+	

16. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			+	+
17. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	+
18. Спорудження екологонебезпечних об'єктів поводження з відходами			+	+
19. Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+	+
Земельні ресурси				
20. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+	
21. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			+	+
22. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			+	
23. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури			+	
24. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			+	
25. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			+	+
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
26. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+	+
27. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			+	
28. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	
29. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей			+	+
30. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			+	+
31. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
Населення та інфраструктура				
32. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+	+

33. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			+	
34. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			+	+
35. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			+	
36. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			+	+
37. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	
Екологічне управління та моніторинг				
38. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			+	+
39. Погіршення екологічного моніторингу			+	
40. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			+	+
41. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	+
Інше				
42. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			+	
43. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+	
44. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			+	+
45. Суттєве порушення якості природного середовища			+	+
46. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+	
47. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямиий або опосередкований вплив на добробут людей			+	

На основі оцінок, представлених у вищенаведеній таблиці, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

атмосферне повітря - негативний вплив, а саме: збільшення кількості одиниць транспорту призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря; позитивні наслідки: будівництва дахової сонячної електростанції;

водні ресурси - позитивні наслідки: Альтернативне облаштування додаткового джерела водопостачання (свердловин) на території Новоградівської міської територіальної громади;

відходи - позитивні наслідки за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів.

земельні ресурси - наслідок реалізації Програми не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози;

біорізноманіття - наслідки позитивні: покращення фітосанітарного стану сільськогосподарських угідь за рахунок знищення карантинного бур'яну; зниження чисельності бродячих і безпритульних тварин; озеленення територій населених пунктів спрямовані на збільшення зелених насаджень і покращення стану біорізноманіття;

населення та інфраструктура - наслідки позитивні: поліпшення санітарноепідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації, поточний ремонт вулиць та тротуарів, ремонт мереж водопроводу та зливової каналізації; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується.

Екологічне управління, моніторинг: програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю у сфері екологічної безпеки, натомість передбачено покращення управління відходами.

Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Транскордонний вплив під час реалізації заходів Програми відсутній.

Таким чином, реалізація Програми економічного і соціального розвитку Новоградівської МТГ на 2025 рік не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.

Основними екологічними проблемами в процесі реалізації Програми економічного і соціального розвитку Новоградівської міської територіальної на 2025 рік, з якими стикається Новоградівська міська територіальна громада, є:

1. Екологічні наслідки діяльності вугільних підприємств:
 - забруднення атмосферного повітря викидами;
 - накопичення великої кількості промислових відходів;
 - скидання шахтних вод;
 - деформація земельної поверхні;
 - утворення провалів;
 - неконтрольоване метановиділення;
 - підтоплення територій;
 - негативний вплив породних відвалів;

- знищення ґрунтового та рослинного покриву території громади;
 - затоплення шахт.
2. Неefективне управління у сфері поводження з твердими побутовими відходами:
 - наявність стихійних сміттєзвалищ побутових відходів;
 - недостатня кількість сучасної інфраструктури поводження з побутовими та промисловими відходами;
 - відсутність системи роздільного збору сміття;
 - проблема утилізації твердих побутових відходів на території громади.
 3. Відсутність центрального водопостачання через руйнування Південнодонбаського водогону та греблі Карлівського водосховища.
 4. Зношеність та аварійний стан водопроводно-каналізаційних мереж громади.
 5. Незадовільний стан очисних споруд.
 6. Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту.
 7. Неefективне використання природних рослинних ресурсів та мале забезпечення необхідною площею зелених насаджень загального користування.
 8. Низький рівень екологічної культури населення.
 9. Велика кількість безпритульних тварин.
 10. Відсутність органу та спеціального обладнання для вирішення проблем з безпритульними тваринами, а також тваринами, що мають господарів (для відлову та регулювання чисельності безпритульних тварин, реагування на зграї агресивних тварин, тварин у житловому секторі, тварин у біді, або контролю за дотриманням вимог чинного законодавства у сфері захисту тварин.
 11. Низька обізнаність населення щодо принципів поводження з домашніми та дикими тваринами, випадки жорстокого поводження з тваринами.
 12. Погіршення демографічної ситуації (природне та міграційне скорочення). Як повідомляє Державна служба статистики, для чоловіків середня тривалість склала 66 років, а для жінок 76 років. Середня очікувана тривалість життя в Україні у 2019 році склала 72,01 років.
 13. Погіршення стану здоров'я населення внаслідок забруднення довкілля.
Розширення зелених зон позитивно позначиться на умовах життя населення в цілому; прийняття належних заходів щодо поліпшення водопостачання, каналізації, рівня благоустрою і санітарного стану сприятиме зменшенню ризику на стан здоров'я населення.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки Програми

Питання збереження і відтворення якості навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів в Україні на урядовому рівні декларуються як пріоритетні. Відповідні положення та вимоги захисту навколишнього середовища закріплені у земельному, водному, лісовому законодавстві, законодавстві про надра, про охорону атмосферного повітря, про

охорону і використання рослинного і тваринного світу та в інших спеціальних законодавчих і підзаконних актах. Серед найважливіших слід виділити:

- Водний кодекс України;
- Лісовий кодекс України;
- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;
- Закон України «Про відходи»;
- Закон України «Про надра»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року;
- Національний план управління відходами до 2030 року, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20 лютого 2019 року;
- Паризька угода, ратифікована Законом України №1469 від 14 липня 2016 року;
- Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо поводження з медичними відходами», затверджені Наказом МОЗ України №325 від 08.06.2015 р.;
- Постанови, положення та інші нормативно-правові документи в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Відповідно до нормативно-правової бази України проект Програми відповідає ряду зобов'язань:

1. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
2. Проведення природоохоронних заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
3. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
4. Підвищення комфортності сформованої міської забудови за рахунок її реконструкції, відновлення і модернізації;
5. Вжиття заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
6. Впровадження роздільного збору сміття;
7. Вивезення твердих побутових відходів на полігон ТПВ, згідно з договором;
8. Організація системи збору медичних відходів з подальшою передачею їх на переробку чи утилізацію спеціалізованому підприємству;
9. Здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел; недопущення експлуатації транспортних та інших пересувних засобів та

установок, у викидах та скидах яких вміст забруднюючих речовин перевищує встановлені нормативи;

10. Забезпечення загальної доступності Програми та самого звіту SEO відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом здійснення публікації у друкованих засобах масової інформації та розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Враховуючи результати аналізу можна зробити висновок, що Програма, відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, наприклад, таким як зміна клімату, охорона озонного шару та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту Програми, що є документом місцевого рівня.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності (прямий і опосередкований вплив людства на навколишнє середовище та його компоненти внаслідок господарської діяльності), які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

На території Новгородівської міської територіальної громади при дотриманні та виконанні захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни.

Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Синергічні наслідки також відсутні.

Серед ключових наслідків реалізації Програми у 2023 році, а також з огляду на короткий період реалізації Програми (протягом одного рік), доцільно зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу ДДП на довкілля.

Вплив на атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря. Програма передбачає реалізацію завдань, спрямованих на здійснення моніторингу, оцінки та управління якістю атмосферного повітря, проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища, запровадження енергоефективного управління міським господарством. Негативні наслідки відсутні.

Вплив на водні ресурси: Програма не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація ПСЕР у 2025 році не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Разом з тим, реконструкція споруд та мереж інженерної інфраструктури з заміною обладнання (зливова каналізація, централізоване водопостачання та водовідведення), гідротехнічних споруд дозволять знизити рівень забруднення поверхневих та ґрунтових вод. Негативні наслідки відсутні.

Відходи: впровадження роздільного збору з придбанням контейнерів для збору побутових відходів дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ, матиме позитивний ефект для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів Новгородівської міської територіальної громади, проведення агітаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо роздільного збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів суттєво покращать сьогоденну ситуацію з відходами в місті Новгородівка та в населених пунктах громади. Негативні наслідки відсутні

Вплив на земельні ресурси: внаслідок реалізації Програми не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, зменшенню вітрової та водної ерозії ґрунтів має сприяти реалізація заходу з озеленення громади. Ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ в цілому також матиме позитивний вплив. Негативні наслідки відсутні.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони: в Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість покращення фітосанітарного стану сільськогосподарських угідь; попередження розповсюдження карантинного бур'яну, зменшення чисельності безпритульних тварин; збільшення площі озеленення населених пунктів матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття. Негативні наслідки відсутні.

Вплив на культурну спадщину: збереження і утримання пам'ятників, елементів благоустрою, малих архітектурних форм тощо матиме позитивний вплив. Негативні наслідки відсутні.

Вплив на населення та інфраструктуру: Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення. Поліпшення санітарно- епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Новогродівської ОТГ; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади. Негативні наслідки відсутні.

Екологічне управління, моніторинг: Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління міським господарством.

Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Транскордонний вплив під час реалізації заходів Програми відсутній.

Таким чином, реалізація Програми економічного і соціального розвитку Новогродівської міської територіальної громади на 2025 рік не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох заходів та завдань Програми може призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми

Реалізація проекту Програми передбачає виконання великої кількості заходів та проектів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Новогродівської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, розвитку агропромислового комплексу, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Програми можна виділити:

- здійснення заходів енергозбереження шляхом встановлення астрономічних таймерів, використання сонячної енергії;
- подальший розвиток вулично-дорожньої мережі: ремонт існуючих вулиць, доріг та тротуарів;
- виконання протиерозійних заходів та заходів знищення та попередження розповсюдження карантинних рослин;
- ліквідація несанкціонованих звалищ побутових відходів;
- ландшафтний благоустрій з формуванням зелених насаджень загального призначення, формування локальних місць рекреаційного використання з їх благоустроєм та ландшафтною організацією;

- розвиток систем водопостачання з метою забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам, а саме: ремонт та облаштування криниць загального користування, облаштування додаткового джерела водопостачання;

- розвиток інфраструктури управління відходами - впровадження системи роздільного збору ТПВ, придбання контейнерів для збору побутових відходів;

- впровадження заходів з поводження з безпритульними тваринами;

- заходи з озеленення, збереження ландшафтного та біотичного різноманіття.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Новоградівської міської територіальної громади.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Проект економічного і соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік розроблений на середньостроковий період і є плановим документом. Програма на 2025 рік спрямована на дотримання екологічних стандартів.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив.

Під час підготовки проекту звіту про стратегічну екологічну оцінку визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля.

У контексті стратегічної екологічної оцінки економічного і соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік може бути розглянутий і інший сценарій розвитку: гіпотетичний «нульовий», за яким Програма не затверджується та більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

Гіпотетичний сценарій пов'язаний із збереженням нинішнього стану громади. Цей варіант виходить з того, що зміни у економічній політиці практично не відбуватимуться. При цьому якісні показники розвитку будуть залишатись малорухомими. А це стримує процеси інноваційного розвитку економіки.

Реалізація гіпотетичного сценарію ілюструє значне загострення соціально-політичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та

добробуту населення.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток Новоградівської міської територіальної громади є ускладненим, і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах території громади, продовження подальшого зносу інфраструктури, неефективного використання енергоресурсів.

Результати проведення цільового аналізу планованих завдань щодо їх відповідності цілям охорони довкілля, визначених на місцевому рівні, виявили необхідність прийняття Програми. В інтересах ефективного та сталого розвитку громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ПСЕР для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженої Програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію програми;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що програма виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально підібрані для цілей СЕО.

Для оцінки повноти та якості реалізації програмних заходів структурними підрозділами та відділами Новоградівської міської ради здійснюватиметься щоквартальний моніторинг виконання Програми, що дасть змогу оперативно приймати необхідні управлінські рішення.

Моніторинг базується на розгляді цільових показників для кожного сектору міського розвитку та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в Програмі цільових індикаторів включає екологічні індикатори

та індикатори здоров'я населення.

Вплив виконання Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень Програми, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за показниками, які вказані в таблиці 9.

Таблиця 9.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми

№	Індикатор
Забруднення	
1	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення
2	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, оксиди азоту та діоксид сірки) в атмосферне повітря
3	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т
4	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг
Водні ресурси	
5	Обсяги забору та використання свіжої води
6	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
7	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти
Озеленення	
8	Рівень озеленення території громади
Енергетика	
9	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності
Відходи	
10	Обсяги утворення ТПВ на території громади
1	Обсяги утворення промислових відходів на території громади
2	Обсяги утилізованих промислових відходів
3	Обсяги накопичених промислових відходів
Здоров'я населення	
4	Рівень захворюваності населення громади
5	Кількість новоутворень у жителів громади

Перелік заходів із моніторингу не є вичерпним та може коригуватись відповідно до зміни завдань Програми. Основною цілями зазначеного в цьому розділі моніторингу довкілля є охорона здоров'я людей, сталий розвиток місцевої громади, збереження та відновлення біологічних ресурсів території, що в свою чергу дозволить забезпечити життєві потреби майбутніх поколінь мешканців Новоградівської міської територіальної громади.

Оскільки Програма розроблена на один рік, то доцільно зібрати відповідні показники на початку року, на який поширюється реалізація Програми та у кінці звітного року, для забезпечення оцінювання ряду індикаторів згідно таблиці та їх порівняння.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Враховуючи географічне місце розташування Новоградівської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав, ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення громади відсутні.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації.

Програма економічного і соціального розвитку Новоградівської міської територіальної громади на 2025 рік спрямована на запровадження механізмів щодо підвищення стандартів життя населення шляхом розбудови інфраструктури, раціонального використання ресурсного потенціалу, мінімізації можливих негативних явищ і підвищення фінансової та управлінської спроможності громади із забезпеченням захисту прав та інтересів найбільш вразливих соціальних груп населення, підтримки ініціатив малого бізнесу, забезпечення якості і загальної доступності публічних послуг та створення позитивного іміджу громади.

У Програмі визначені такі стратегічні цілі:

- забезпечення стабільного розвитку сільських територій Новоградівської ОТГ;
- ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів, технологічна перебудова, впровадження нових технологій, обладнання для більшого сприяння підвищенню енергоефективності та енергозбереження;
- розвиток зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної і міжрегіональної співпраці;
- розширення об'єктів сфери торгівлі та послуг;
- удосконалення системи надання соціальних послуг населенню;
- збереження здоров'я людини, попередження розвитку захворювань;
- удосконалення діяльності закладів культури, забезпечення творчого, інтелектуального та духовного розвитку населення;
- ефективне вирішення проблем довкілля, раціональне використання природних ресурсів, відтворення зелених насаджень, підвищення якості у сфері поводження з відходами, впровадження підприємствами нових технологій, що

зменшують негативний вплив на навколишнє природне середовище, реалізація інших природоохоронних заходів.

Програма створюється з метою:

- забезпечення сприятливих умов для залучення інвестицій з економічного і соціального розвитку громади;
- забезпечення вільного доступу громадян до інформації стосовно розвитку громади, взаємоузгодження державних інтересів, громади та інвесторів;
- сприяння реалізації завдань короткострокового розвитку території громади з урахуванням місцевих особливостей, екологічного стану;
- розвиток транспортної інфраструктури Новоградівської міської територіальної громади;
- вдосконалення мережі соціально-культурного та торгівельно-побутового обслуговування населення.

У процесі розроблення СЕО вивчені головні стратегічні документи, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, проведений аналіз їх головних цілей, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень або пропозицій в документі державного планування місцевого рівня. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення проекту Програми та її стратегічної екологічної оцінки.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних і місцевих органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні.

Стан навколишнього природного середовища території Новоградівської міської територіальної громади характеризується як задовільний. Однак, велика зношеність інфраструктури спричинене вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність підприємств, відсутність належного поводження з побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, в комплексі створюють екологічні проблеми.

При цьому техногенні навантаження отримує атмосферне повітря, ґрунтове середовище. Джерелами забруднення ґрунтів території громади є підприємства та побутові відходи. У випадку несвоєчасного збирання та знешкодження сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів. Головними забруднювачами поверхневих вод є забруднений поверхневий стік, що формується на території приватного сектору і промислово-комунальних об'єктів в межах водозбірних площ водойм, а також скид стічних вод міських каналізаційних очисних споруд і підприємств.

Впродовж ряду років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язане зі специфікою демографічних процесів, з економічною кризою, трудовою міграцією. Враховуючи відсутність даних про територіальні закономірності поширення різних класів захворювань та причинні зв'язки зі станом довкілля, очікувані зміни в стані здоров'я населення, в разі якщо документ державного планування не буде затверджено, є мало прогнозованими.

Серед ключових наслідків реалізації Програми, а також з огляду на короткий період її реалізації (2023 рік), доцільно виділити:

- водний басейн: облаштування додаткового джерела водопостачання (свердловин) на території Новгородівської міської територіальної громади дозволить забезпечити мешканців громади альтернативним водопостачанням;

- ґрунти: зменшення посилення ерозії ґрунтів; скорочення ділянок деградації ґрунтів шляхом здійснення протиерозійних заходів; ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ в цілому матиме позитивний вплив;

- біорізноманіття: покращення фітосанітарного стану сільськогосподарських угідь; попередження розповсюдження карантинного бур'яну, зменшення чисельності безпритульних тварин; збільшення площі озеленення населених пунктів матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття;

- відходи: впровадження роздільного збору з придбанням контейнерів для збору побутових відходів дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ матиме позитивний ефект для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів громади;

- здоров'я населення: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Новгородівської міської територіальної громади; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади. Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення;

- збереження та охорона культурної спадщини: збереження і утримання пам'ятників, елементів благоустрою, малих архітектурних форм матиме позитивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Враховуючи географічне місце розташування території Новгородівської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні. Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація заходів має призвести до покращення екологічної ситуації на території громади.

Виконання Програми із внесеними до неї змінами буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором місцевого розвитку.

Реалізація проекту Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Новоградівської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, розвитку агропромислового комплексу, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

В інтересах ефективного та сталого розвитку Новоградівської міської територіальної громади та підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, щоквартально оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
2. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» 16 жовтня 1992 року № 2707-ХІІ – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 (зі змінами). – Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
5. Статистична інформація. – Режим доступу: <http://donetskstat.gov.ua/index.php>.
6. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2020 року № 695.
7. Марушевський Г. Б. Практичний посібник для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Методичні рекомендації для проведення СЕО ДДП»: методичний посібник. К., 2019. – 72с.
8. Дослідження « Вимушена міграція і війна в Україні (24 березня -10 червня 2022) – Режим доступу: <https://cedos.org.ua/researches/vymushena-migracziya-i-vijna-v-ukrayini-24-bereznya-10-chervnya-2022/>.
9. Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Донецької області у 2023 році– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/ekologichnyj-monitoring/regionalni-dopovidi-pro-stan-navkolyshnogo-seredovyshha-v-ukrayini/>

Начальник відділу економіки

Тетяна МОЖЕНКО